

آئین نامه های معاینه و معافیت های پزشکی ، شرح کلیه قوانین نظام وظیفه برای معافیت

بیماریهای عمومی

ماده ۲۹: مشمولان مبتلاء به بیماریهای عمومی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا میشوند

از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.

بند ۱- عدم کفایت رشد و نمو جسمی و عضلانی کافی که موجب ناتوانی در انجام تکالیف

نظامی میشود معاف دائم.

بند ۲- ابتلاء به بیماریهای قابل علاج که مدت درمان آنها بیشتر از یک ماه باشد و همچنین اعمال جراحی و

کسانیکه در دوران نقاهت بیماری میباشند

با تشخیص شوراهاى پزشکی از ۶ ماه تا یکسال معاف موقت.

بند ۳- پائین افتادگی احشاء توام با اختلالات عملی معاف دائم.

تبصره: نوع خفیف-معاف از رزم.

بند ۴- طول قد مشمولان کمتر از ۱۵۰ سانتی متر معاف دائم.

بیماریهای غدد مترشحه داخلی

ماده ۳۰: مشمولان مبتلاء به بیماریهای غدد مترشحه داخلی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می باشند

از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.

بند ۱- بیماریهای غدد هیپوفیز، هیپوفونکسیون کلی هیپوفیز معاف دائم، آدنوم هیپوفیز، ژیگانتیسم، سندروم کوشینگ، دیابت بی مزه،

بند ۲- بیماریهای غدد تیروئید.

الف) گواتر توکسیک معاف دائم.

ب) هیپرتیروئیدی و هیپوتیروئیدی معاف دائم.

ج) گواترهای حجیم معاف دائم.

د) ندولهای گرم و سرد معاف دائم.

ه) تیروئیدیت‌های حاد شش ماه معاف موقت.

و) گواتر عمل شده خدمات غیررزمی.

بند ۳- بیماریهای غدد پاراتیروئید.

هیپر پاراتیروئیدی و هیپوپاراتیروئیدی معاف دائم.

بند ۴- بیماریهای غدد فوق کلیوی.

پرکاری و کم کاری غده فوق کلیوی معاف دائم.

بند ۵- بیماریهای غدد بیضه

- الف) تومورهای بیضه معاف دائم.
- ب) ژنیکوماستی شدید معاف دائم.
- ج) سندروم کلاین فلتر معاف دائم.
- بند ۶- بیماریهای غدد دیگر
- الف) تومورهای هیپوفیز معاف دائم.
- ب) هرمافرودیسمها معاف دائم.
- بند ۷- بیماریهای تغذیه و متابولیک
- الف) دیابت قندی معاف دائم.
- ب) هیپوانسولینیسم معاف دائم.
- ج) بیماریهای ویلسون معاف دائم.

بیماریهای پوست و بافتهای زیر پوست

- ماده ۳۱: مشمولان مبتلاء به بیماریهای پوست و بافتهای زیرپوست با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء می‌باشند
- از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- انواع اگزماهای وسیع و شدید
  - الف) در صورتی که مزمن و مقاوم به درمان باشد معاف دائم.
  - ب) در سایر موارد خدمات غیر رزمی.
  - بند ۲- عفونت‌های قارچی عمیق و وسیع پوست
  - الف) در صورتی که مزمن و مقاوم به درمان باشد معاف دائم.
  - ب) کچلی ۶ ماه معاف موقت.
  - بند ۳- هیپرتیروز (عرق کردن کف دست) شدید معاف دائم.
  - بند ۴- لیکن پلان پوستی و مخاطی شدید و گسترده معاف دائم.
  - بند ۵- بسوریازیس کف دست و یا زیس‌های شدید و گسترده و انور سه معاف دائم.
  - بند ۶- سل‌های پوستی معاف دائم.
  - بند ۷- لوپوس اریتماتوسیستمیک و لوپوس ریتمانودیسکوئید معاف دائم.
  - بند ۸- خال‌های پیکمانته آنژیوم‌های وسیع و غیرقابل عمل
  - الف) توام با اختلالات عملی و یا در سر و صورت که کراهت منظر ایجاد کرده باشد معاف دائم.
  - ب) در سایر موارد خدمات غیررزمی.
  - بند ۹- میکوزیس فونکوئید و سایر لنفوما‌ی پوستی و پارابسوریازیس با پلاک‌های بزرگ معاف دائم.

- بند ۱۰- سیکاتریس‌های جلدی در صورتی که وسیع و ضخیم بوده یا چسبندگی به اطراف داشته بطوری که مانع حمل تجهیزات و تمرینات نظامی بوده
- یا تمایل به زخم شدن داشته باشد یا اختلالات عملی تولید نموده باشد معاف دائم.
- بند ۱۱- اسکلرودرمیها-آتروفی‌های پوستی در صورتی که وسیع و پیش رونده باشند معاف دائم.
- بند ۱۲- ویتیلیگو گسترده صورت و یا هر دو دست و یا بیش از ۴۰٪ کل بدن معاف دائم.
- بند ۱۳- عوارض پوستی شدید که در اثر اختلالات عروقی ایجاد شده باشد مانند فلیت‌های عمقی و سطحی که با ورم مزمن اندام توأم باشد معاف دائم.
- بند ۱۴- هیپودرمیتهای ندولر و شدید و منتشر و مقاوم و توأم با علائم سیستمیک معاف دائم.
- بند ۱۵- درماتیت‌های بولوز غیرمیکروبی اکتسابی و درماتیت‌های بولوز مادرزادی و اکرودرماتیت مزمن هالوپو، آکرودرماتیس، آنتروپاتیکا معاف دائم.
- بند ۱۶- هیپرکراتوزکف هر دو دست و یا هر دو پا؛
الف) در مورد شدید معاف دائم.
ب) در موارد خفیف خدمات غیر رزمی.
- بند ۱۷- فرنکولوز شدید و وسیع یکسال معاف موقت
- بند ۱۸- بیماریهای پوستی که در حین انجام خدمت وظیفه یا در اثر حساسیت و یا مسمومیت نسبت به مواد شیمیایی (شغلی، داروئی، جنگی) ایجاد شده و به درمان مقاوم باشد معاف دائم.
- بند ۱۹- کپیر
الف) همراه با آنژیوادم معاف دائم.
ب) در سایر موارد خدمات غیر رزمی.
- بند ۲۰- آلویسی آرآتا همراه با کراهت منظر یا توتالیس و یا یونیورسالیس معاف دائم.
- بند ۲۱- بیماریهای کلاژن- اسکلرودرمی ها-پلی آرتريت نودوزا، و اسکولیت‌های لنفوسیتی،
و اسکولیت‌های دارویی در صورتی که وسیع بوده و سبب اختلال عملی گردند معاف دائم.
- بند ۲۲- انواع آکنه وقتی که شدید باشد و یا منظره صورت را تغییر دهد و یا اینکه ناحیه وسیعی از گردن، کتف‌ها،

- سینه و پشت را فرا گرفته باشد معاف دائم.
- بند ۲۳- لیشمانیوز (سالک پوستی)
الف) فعال شش ماه معاف موقت.
ب) در صورتیکه پس از بهبودی کراهت منظر یا اختلال عملی اعضاء را ایجاد نماید معاف دائم.
- بند ۲۴- سارکوئیدوز پوست معاف دائم
- بند ۲۵- بیماری ژنودرماتوز مانند تو بروز اسکالر وریس ، رکلین هوزن، آلبینیسم ، اکتیوز مادرزادی، گزرودرما پیگمانتوزا،
پور فیری معاف دائم.
- بند ۲۶- اکتیوز گسترده مادر زادی یا اکتسابی معاف دائم.

بیماریهای داخلی مغز و اعصاب

- ماده ۳۲: مشمولان مبتلا به بیماریهای داخلی مغز و اعصاب با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- اختلالات استحال ای سلولهای عصبی (مانند فریدرش و....) معاف دائم.
- بند ۲- اختلالات تعادلی مخچه ای معاف دائم.
- بند ۳- انواع میلیتها و سکل آنها
الف) در صورتیکه شدید باشد معاف دائم.
- ب) در موارد خفیف (زمانی که براساس طبقه بندی بین المللی (۰ تا ۵) در حد ۴ باشد) خدمات غیر رزمی.
- بند ۴- انسفالیتها و انسفالوباتیها در صورتیکه عوارض جسمی یا روانی پایدار و ناتوان کننده داشته باشد معاف دائم.
- بند ۵- مولیتهیل اسکروزیس یا MS معاف دائم.
- بند ۶- انواع صغر عضلانی عضلات بزرگ مشروط بر اینکه اختلال شدید و مشهود ایجاد کرده باشد معاف دائم.
- بند ۷- انواع میوپاتی های اولیه و ثانویه معاف دائم.
- بند ۸- اختلالات مادرزادی سیستم اعصاب مرکزی از هر نوع معاف دائم.
- بند ۹- انواع پارپلژی ها، پاراپارزی ها همی پلژی ها ، همی پارزیها و منو پلژیها معاف دائم.
- بند ۱۰- انواع اختلالات و حرکات غیر طبیعی عضوی مربوط به دستگاه خارج هرمی معاف دائم.
- بند ۱۱- انواع صرع به شرط ثبوت کلینیکی و یا پاراکلینیکی در یکی از مراکز درمانی

دانشگاهی یا نظامی معاف دائم
تبصره : در مواردی که شروط فوق تحقیق نیابد ولی مدارک قابل استناد دال بر سابقه صرع موجود باشد به خدمت غیر رزمی اعزام
و در مشاغل مناسب گمارده شود در صورتیکه در حین خدمت صرع ثابت شود معاف دائم.
بند ۱۲- انواع پلی نوریت‌های بهبود یافته و سکل آنها باتایید الکتروود یا کنوزیس به شرط ثبوت کلینیکی و پارکلینیکی در مراکز درمانی
دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.
بند ۱۳- انواع نوروفیبرو ماتوزها
الف) در مورد شدید (اختلال عملکرد ، کراهت منظر) معاف دائم
ب) در موارد خفیف خدمات غیر رزمی.
بند ۱۴- سابقه مننژیت های مزمن و سکل انواع مننژیت در صورت داشتن اختلال عملی
وعصبی به شرط ثبوت در مراکز درمانی
دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.
بند ۱۵- انواع نورالژیها معاف از رزم.
بند ۱۶- انواع فلج اعصاب کراینال
الف) در موارد شدید و مقاوم به درمان با اثبات کلینیکی یا پارکلینیکی معاف دائم.
ب) در موارد خفیف خدمات غیر رزمی.
بند ۱۷- انواع سکتة های مغزی و ضایعات عروقی مغز
الف) با عارضه عصبی (ارگانیک یا غیر ارگانیک) معاف دائم
ب) بدون عارضه خدمات غیر رزمی
بند ۱۸- بیماری میاستنی گراویس با اثبات کلینیکی یا پارکلینیکی در مراکز درمانی
دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.
بند ۱۹- تورتیکولی معاف دائم..

بیماریهای روانپزشکی

ماده ۳۳: مشمولان مبتلا به بیماریهای روانپزشکی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می باشند از معافیت های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
بند ۱- انواع پسیکوزها شامل (اسکیزوافکتیو، اختلالات هذیانی ، پسیکوزهای آنیپیک مزمن) معاف دائم.
بند ۲- اختلالات خلقی
الف) شدید در فازمانیک یا فاز افسردگی اعم از حاد ویا مزمن معاف دائم

ب) اختلال افسردگی اساسی معاف دائم
 ج) انواع اختلال خلقی افسردگی خفیف (دیس تایمی و سایکلوتایمی)، اختلال خلقی نوع دوم (هیپومانیا) در صورتیکه با دارو تحت کنترل بوده و یا تهدید کننده خود و اطرافیان نباشد معاف از رزم.
 بند ۳- انواع اختلالات شخصیتی
 الف) انواع سایکو پات و نوع مرزی و نوع اسکیزوئید معاف دائم.
 ب) انواع دیگر اختلال شخصیت در صورتیکه ناتوان کننده باشد معاف دائم.
 ج) در صورتیکه ناتوان کننده نباشد معاف از رزم
 بند ۴- انواع نوروهای شدید و مقاوم به درمان و مزاحم معاف دائم
 بند ۵- انواع نقیصه های عقلانی و کند ذهنی ها (عقب ماندگی)
 الف) با ضریب هوشی زیر ۶۰ معاف دائم
 ب) با ضریب هوشی بین ۶۰-۷۵ معاف از رزم
 بند ۶- اختلالات تکلم و لکنت زبان در صورتی که علت روانی پانورولوژیک داشته باشد
 الف) در صورت شدید بودن معاف دائم
 ب) در موارد خفیف خدمات غیر رزمی
 بند ۷- بیماریهای روانی ناشی از جنگ و حوادث
 الف) در صورتی که استقرار یافته باشد به شرط ثبوت در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی توسط دو نفر روانپزشک معاف دائم.
 ب) در صورت عدم استقرار خدمات غیر رزمی
 بند ۸- اختلال رفتار (عدم تعادل عصبی و روانی) و کژخوئیها بطوری که مغایر شئونات نظامی باشد همچنین انحرافات اخلاقی و جنسی مانند ترانس سکسوالیسم معاف دائم
 بند ۹- اختلالات کنترل تکانه معاف دائم.
 تبصره: تیک ها (تکانه های) ضعیف و گذرا مثل پلک زدن و... معاف از رزم..

بیماریهای جراحی مغز و اعصاب

ماده ۳۴: مشمولان مبتلا به بیماریهای جراحی مغز و اعصاب با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می باشند از معافیت های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
 بند ۱- معایب ستون فقرات (مادرزادی یا اکتسابی)
 الف) در موارد شدید یا اشکال عملی معاف دائم.

- (ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۲- اسپوندیلولیزیس و اسپوندیلولیزتیزیس معاف دائم.
- بند ۲- انواع هرنی دیسکال با علائم کلینیکی و رادیولوژی عمل شده و عمل نشده معاف دائم.
- (در موارد بیماران عمل شده انجام میلوگرافی و یا MRI ستون فقرات که در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی انجام شده باشد منضم به تاکید رادیوگرافی ضروری است)
- بند ۴- تومورهای استخوانی خوش خیم ستون فقرات
الف) در صورتیکه از نظر حجم و موقعیت اختلال عملی ایجاد نماید معاف دائم.
ب) بدون اختلال عملی خدمات غیررزمی.
- بند ۵- انواع شکستگی‌های تازه و مهره‌ها (بدنه، تیغه، زوائد مفصلی) معاف دائم.
- بند ۶- تغییر شکل‌های مادرزادی و واضح جمجه مانند هیدروسفالی، میکروسفالی معاف دائم.
- بند ۷- اختلالات عروقی مغز با و بدون علائم کلینیکی (مثل انوریسم و A.V.M) معاف دائم.
- بند ۸- سابقه عمل جراحی روی مغز معاف دائم.
- بند ۹- کمپرسونهای نخاعی مانند تومورهای استخوانی مهره‌ها و یا سکل عفونتها و آراکنوئیدیتها خواه به مرحله فلج رسیده باشد یا نرسیده باشد معاف دائم.
- بند ۱۰- هر نوع جسم خارجی در داخل جمجمه و کانال نخاعی معاف دائم.
- بند ۱۱- دنده گردنی
الف) با عوارض شدید معاف دائم.
ب) بدون عوارض خدمات غیررزمی
- بند ۱۲- توراسیک اوت لت سندرم با تائید کلینیکی و یا رادیولوژی معاف دائم.
- بند ۱۳- انواع خونریزیهای سربر و مننژ
الف) با عارضه عصبی (ارگانیک یا غیرارگانیک) معاف دائم.
ب) بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۱۴- تروماهای عصبی
الف) فلج اعصابی که سبب اختلالات عملی و ناتوان کننده معاف دائم.
ب) صدمات عصبی حسی خدمات غیررزمی.

بیماریهای ریه و قفسه صدری

ماده ۲۵: مشمولان مبتلاء به بیماریهای ریه و قفسه صدری با توجه به نوع بیماری که بدان مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج

- در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- تغییر شکل و نقص‌های مادرزادی حجاب حاجز (نبودن دیافراگم یا فلج حجاب حاجز) معافیت دائم.
- بند ۲- تغییر شکل‌های مادرزادی قفسه صدری مانند سینه فرورفته (سینه قیفی شکل)، جناغ برجسته یا فقدان عضلات تنفسی:
- الف) همراه با اختلال بالینی واضح در عمل قلب یا ریه معاف دائم.
- ب) بدون اختلال تنفسی و قلبی خدمات غیررزمی.
- بند ۳- عدم تشکیل قسمتی از ریه (آژنزی ریه) و آپلازی کامل یا جزئی که ایجاد اختلال در عمل تنفسی نموده باشد معاف دائم.
- بند ۴- استنیت و استئومیلیت دنده‌ها یا ترقوه یا جناح سینه یا کتف:
- الف) در نوع مزمن (بیش از ۶ ماه) معاف دائم.
- ب) در نوع حاد شش ماه معاف موقت.
- ج) در نوع بهبود یافته خدمات غیررزمی.
- بند ۵- شکستگی دنده‌ها یا جناغ یا کتف یا ترقوه که موجب اختلال عمل تنفسی یا تغییر شکل شدید آنان شده باشد به شرط ثبوت در بیمارستان‌های نظامی یا دانشگاهی معاف دائم.
- بند ۶- سیکاتریس سوختگی وسیع و یا سیکاتریس‌های اعمال جراحی که ایجاد اختلال عملی تنفسی نماید معاف دائم.
- بند ۷- انواع پلورزیها:
- الف) از نوع مزمن (بیش از ۶ ماه) معاف دائم.
- ب) از نوع حاد شش‌ماه معاف موقت.
- بند ۸- سابقه پنوموتوراکس خودبخودی:
- الف) سابقه پنوموتوراکس خودبخودی (یک بار تایید شده) معاف از رزم.
- ب) سابقه پنوموتوراکس خودبخودی تکرار شونده (بیش از یکبار) معاف دائم.
- بند ۹- سارکوئیدوز، فیروز ریه، سندرم کارتاژنز معاف دائم.
- بند ۱۰- تومورهای حجاب حاجز و یا جنب اعم از خوش خیم و بدخیم معاف دائم.
- بند ۱۱- بیماریهای قارچی مزمن ریه معاف دائم.
- بند ۱۲- پنوموکونیوزها معاف دائم.
- بند ۱۳- آمفیزم ریه:
- الف) بصورت منتشر معاف دائم.
- ب) لوکالیزه خدمات غیررزمی.
- بند ۱۴- کیستهای مختلف ریه (هیداتیک، درموئید) پلوروپری کاردیال و کیستهای هوایی بزرگ و متعدد معاف دائم.
- بند ۱۵- آبسه ریوی و سکل‌های وسیع عفونی معاف دائم.

- بند ۱۶- برونشکتازی:
- الف) دو طرفه یا دو لب در یک ریه معاف دائم.
- ب) یک لب یک طرفه معاف از رزم.
- بند ۱۷- برونشیت مزمن که تولید عوارض بالینی نموده باشد معاف دائم.
- بند ۱۸- آسم به شرط ثبوت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی.
- الف) در موارد متوسط و شدید معاف دائم.
- ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۱۹- تومورهای برونش بطور کلی اعم از بدخیم یا خوش خیم معاف دائم.
- بند ۲۰- اجسام خارجی ریه، برونش و مدیاستن که عارضه ریوی ایجاد کرده و باعث اختلال در فونکسیون ریه شده باشد
- به شرط ثبوت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی معاف دائم.
- بند ۲۱- سابقه اعمال جراحی سینه اعم از برداشتن بیش از یک دنده و توراکوپلاستی و رزکسیون ریه و دکورتیکاسیون معاف دائم.
- بند ۲۲- تنگی‌های تراشه برونشها که ایجاد اختلالات عملی کرده باشد معاف دائم.
- بند ۲۳- تومورهای مدیاستن، مدیاستنیتهای مزمن علائم فشار به مدیاستین معاف دائم.

بیماریهای استخوان – اسکلت

- ماده ۳۶: مشمولان مبتلاء به بیماریهای استخوانها(اسکلت) با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- انحرافات ستون فقرات مادرزادی یا اکتسابی:
- الف) در اشکال شدید و ناتوان کننده معاف دائم.
- ۱) (انحرافات جانبی مادرزادی و اکتسابی ستون فقرات (اسکولیوز بیش از ۳۰ درجه معاف دائم)
- ۲) (جبران نشده و یا منجر به تغییر شکل قفسه صدری شده باشد معاف دائم.
- ۳) (کیفوز شدید بیش از ۷۰ درصد معاف دائم.
- ب) در اشکال خفیف (انحرافات جانبی مادرزادی و اکتسابی ستون فقرات کمتر از ۲۰ درجه) معاف از رزم.
- بند ۲- اسپینابیفیدا اکولتا، ساکرایلیزاسیون، لومباریزاسیون خدمات غیر رزمی.
- بند ۳- هر گونه اعمال جراحی (استخوانی) ستون فقرات معاف دائم.
- بند ۴- شکستگی‌های قدیمی حفره کوتیل (استابولوم) چنانچه با تغییر شکل حفره و یا عارضه دیگر مفصلی همراه باشد معاف دائم.

- بند ۵- نکرور آواسکولار سر استخوان ران به هر علت-معاف دائم.
- بند ۶- شکستگی‌های لگن:
الف) نوع مالگین معاف دائم.
ب) نوع Open Book معاف از رزم.
- بند ۷- بیماری شوثرمان خدمات غیررزمی.
- بند ۸- استئومیلیت:
الف) از نوع حاد شش ماه معاف موقت.
- ب) عفونتهای سخت حاد و عفونتهایی که علیرغم ۶ ماه درمان بهبود نیافته و منجر به تغییر شکل استخوان یا ترشح مکرر باشد معاف دائم.
- بند ۹- تومورهای استخوانی خوش خیم.
الف) تومورهای استخوانی متعدد و یا با ایجاد اختلال مشهود در کار عضو معاف دائم.
ب) تومورهای داخل استخوانی منفرد بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۱۰- کیستهای استخوانی:
الف) کیستهای بزرگ با خطر شکستگی یا به اندازه بیش از قطر استخوان معاف دائم.
ب) کیستهای کوچک و بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۱۱- شکستگی‌ها:
الف) شکستگی‌های استخوانهای بلند که منجر به نصب پیچ و پلاک و یا کونچر شده باشد و یا در گچ باشد چنانچه کمتر از شش ماه از عمل گذشته باشد، شش ماه معاف موقت.
- ب) شکستگی‌های جوش خورده‌ای که با پیچ و پلاک، یا کونچر بوده و یا اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد خدمات غیررزمی.
- ج) شکستگی‌هایی که پس از یکسال جوش نخورده باشد و مفصل کاذب ایجاد کرده باشد و یا در وضع نامناسب جوش خورده و اشکال عملی ایجاد نموده باشد معاف دائم.
- بند ۱۲- قطع یا فقدان یکی از اندامها معاف دائم.
- بند ۱۳- کوتاهی پا:
الف) کوتاهی بیش از ۳/۵ سانتی متر معاف دائم (به استناد اسکنوگرام)
ب) کوتاهی از ۱/۵ تا ۳/۵ سانتی متر خدمات غیررزمی.
- بند ۱۴- سینوویال کندروماتوزیس مفاصل همراه با اختلال عملی معاف دائم.
- بند ۱۵- آنکیلوز کلیه مفاصل بزرگ (هانش، زانو، آرنج، شانه، مچ پا، مچ دست) معاف دائم.
- بند ۱۶- محدودیت حرکات مفاصل:
الف) در مورد مفاصل هانش، زانو و شانه معاف دائم.
ب) محدودیت حرکات سایر مفاصل بزرگ در صورتی که نیمی از حرکات محدود شده باشد معاف دائم.
ج) در موارد خفیف تر همراه با اختلال عملکرد خدمات غیررزمی.

- تبصره: در موارد مشکوک زیر بیهوشی اندازه گیری شود.
- بند ۱۷- دررفتگی مکرر و یا قدیمی و مادرزادی مفاصل بزرگ (مستند به ۲ رادیوگرافی در حال دررفتگی در بیمارستانهای ن.م و یا مورد وثوق)
عمل شده و نشده معاف دائم.
- بند ۱۸- شلی لیگامانهای زانو و مچ پا و در رفتگی عاداتی مفاصل که مانع تمرینات نظامی باشد خدمات غیررزمی.
- بند ۱۹- سندرم ایسکمیک ولکمن:
الف) در صورتیکه شدید و مانع خدمت باشد معاف دائم.
ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۲۰- فقدان کامل شست) از مفصل (M.C.P) و یا فقدان ارزش کاری آن در یک دست معاف دائم.
- بند ۲۱- فقدان انگشتان دست:
الف) بیش از یک انگشت در یک دست معاف دائم.
ب) تا سه بند انگشت در یک دست خدمات غیررزمی.
توجه: در مورد انگشتان بصورت زیر عمل شود که هر انگشت کامل یک و هر بند محسوب شود یعنی اگر بند اول چهار انگشت قطع شده باشد بیش از یک انگشت محسوب و معاف دائم می شود.
- بند ۲۲- عوارضی که مانع باز شدن و یا تا شدن انگشتان دست شود مانند سنداکتیلی و...
الف) در بیش از دو انگشت (مرکب) معاف دائم.
تبصره: چنانچه یک انگشت قطع شده و انگشت دیگر همان دست بیش از ۵۰٪ عملکرد خود را از دست داده باشد، معاف دائم.
ب) در دو انگشت (ساده) خدمات غیررزمی.
- بند ۲۳- کوتاهی اندام فوقانی در مقایسه با یکدیگر در صورتیکه بیش از ۵ سانتیمتر باشد معاف دائم.
- بند ۲۴- سینوستوز استخوانهای ساعد:
الف) در دو دست معاف دائم.
ب) در یک دست خدمات غیررزمی.
- بند ۲۵- کوبیتوس و اروس و والکوس:
الف) همراه با اختلال عملکرد یا ضایعه عصبی معاف دائم.
ب) بیش از ۱۰ درجه انحراف خدمات غیررزمی.
- بند ۲۶- کوکساپلانا و کوکساوارا، کوکساماکنا، کوکساوالکا معاف دائم.
- بند ۲۷- پارگی منیسک زانو عمل شده یا نشده خدمات غیررزمی.
- بند ۲۸- پارگی شدید و کامل رباطهای جانبی و متقاطع زانو که باعث ناپایداری مفصل گردد:
الف) در مواردیکه چند رباط پاره شده باشد معاف دائم.

- (ب) در موارد پارگی رباط ACL و PCL همراه با پارگی منیسک معاف دائم.
- (ج) در افراد جراحی شده همراه با اختلال عملی معاف دائم.
- (د) در نوع منفرد خدمات غیررزمی.
- (ه) در افراد جراحی شده بدون اختلاف عملی معاف از رزم.
- بند ۲۹- ژنووالگوم، ژنووارم، ژنورکورواتوم
- (الف) در موارد شدید (فاصله بین دو قوزک یا دوکوندیل بیش از ۱۰ سانتی‌متر) معاف دائم.
- (ب) در موارد خفیف (فاصل بین دو قوزک یا دو کوندیل کمتر از ۱۰ سانتی‌متر) خدمات غیررزمی.
- بند ۳۰- صافی کامل کف پا هر دو پا در انواع سخت (Rigid) و یا با تحدب شدید استخوانی و یا با انحراف پاشنه پا معاف دائم.
- بند ۳۱- پارگی بهبود یافته تاندون آشیل معاف دائم.
- بند ۳۲- تغییر شکل اکتسابی یا مادرزادی استخوانهای تارس و متاتارس (هالوس والگوس شدید) خدمات غیررزمی.
- بند ۳۳- قطع انگشتان پا:
- (الف) قطع سه انگشت کامل از یک پا و یا قطع شست در هر دو پا معاف دائم.
- (ب) قطع شست در یک پا خدمات غیررزمی.
- بند ۳۴- اکی‌نیسم معاف دائم.
- بند ۳۵- اوریب بودن مفصل مچ پا:
- (الف) در موارد شدید معاف دائم.
- (ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۳۶- از بین رفتن قسمتی از استخوانهای کف پا یا هر نوع تغییرات استخوانی دیگری که مانع انجام تمرینات نظامی باشد و یا در پوشیدن پوتین اشکال ایجاد نماید معاف دائم.
- بند ۳۷- بیماریهای اسکلتی استخوانی نظیر استئوژنس ایپرفکتا، آرتروکریویزیس، سکلهای شدید ناشی از CP، پولیو و انهدام کام پاشنه (نکروز استخوان تالوس) در انواع شدید معاف دائم.
- بند ۳۸- استئوکوندريت دیسکانت زانو، هیپ و مچ پا معاف دائم.
- بند ۳۹- بیماریهای جوش نخوردگی اسکافوئید وکن باخ همراه با اختلال عملکرد معاف دائم

بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی

- ماده ۳۷- مشمولان مبتلاء به بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و رشته جراحی عمومی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده می‌کنند.

- بند ۱- اعمال جراحی روی کبد، کیسه صفرا، مجاری صفراوی و پانکراس معاف دائم.
- بند ۲- فیروز و سیروز کبدی معاف دائم.
- بند ۳- آسیت به هر علت معاف دائم.
- بند ۴- کیست‌های دستگاه گوارش و طحال معاف دائم.
- بند ۵- همانژیوم کبدی:
- الف) بزرگتر از ۴۰ میلی‌لیتر معاف دائم.
- ب) کوچکتر از ۴۰ میلی‌لیتر خدمات غیررزمی.
- بند ۶- سنگ کیسه صفرا و مجاری صفراوی معاف دائم.
- بند ۷- بیماریهای مادرزادی و اکتسابی مجاری صفراوی معاف دائم.
- بند ۸- پورتال هایپرتانسیون به هر علت معاف دائم.
- بند ۹- هیپاتیت‌های مزمن به هر علت معاف دائم.
- بند ۱۰- بیماریهای متابولیک کبدی معاف دائم.
- بند ۱۱- بیماریهای عروقی کبد معاف دائم.
- بند ۱۲- پانکراتیت:
- الف) حاد ۶ ماده معاف موقت.
- ب) مزمن معاف دائم.
- بند ۱۳- لب حلقوی پانکراس، سنگهای پانکراس، کیستهای پانکراس، فیستول پانکراس معاف دائم.
- بند ۱۴- اسپلنکتومی یا فقدان مادرزادی طحال معاف دائم.
- بند ۱۵- اسپلنومگالی قابل لمس معاف دائم.
- بند ۱۶- تومورهای خلف صفاقی معاف دائم.
- بند ۱۷- فیستولهای مقعدی فوق اسفنکتری و بین اسفنکتری معاف دائم.
- بند ۱۸- فیستولهای نافی ویلونیدال در کلیه موارد خدمات غیررزمی.
- بند ۱۹- بواسیرهای داخلی با درجه‌های « ۳ » و « ۴ » معاف دائم.
- بند ۲۰- فتق‌های جدار شکم (داخلی و خارجی) و دیافراگماتیک.
- الف) عمل نشده معاف دائم.
- ب) عمل شده عود کرده معاف دائم.
- ج) عمل شده بدون عارضه منع خدمتی ندارد.
- بند ۲۱- مگاکولون با اختلالات عملی معاف دائم.
- بند ۲۲- کلیه بیماریهای التهابی دستگاه گوارش (IBD) به ثبوت رسیده مانند کرون، کولیت اولسر و ۰۰۰ معاف دائم.
- بند ۲۳- سندرمهای سوء جذب (مانند بیماری سلیاک، اسپروی تروپیکال، بیماری ویپل) وتلانژکتازی عروق روده معاف دائم.
- بند ۲۴- تنگیهای کولون و رکتوم و مقعد به هر علت معاف دائم.

- بند ۲۵- کلیه سندرمها پولیبوزیر و انواع پولیپهای همراه با عوارض معاف دائم.
- بند ۲۶- پرولاپس رکتوم معاف دائم.
- بند ۲۷- سیکاتریسهای عمل جراحی روی شکم با اندازه بیش از ۲۰ سانتی متر خدمات غیررزمی.
- بند ۲۸- هر گونه عمل جراحی روی دستگاه گوارش که تولید اختلالات گوارشی کرده باشد و منجر به برداشتن قسمتی از عضو (بجز آپاندیس) شده باشد و یا آناستوموز شده و یا چسبندگی وسیع ایجاد کرده باشد معاف دائم.
- بند ۲۹- بیماریهای پیتیک مقاوم به درمان و یا همراه با عوارض (انسداد، سوراخ شدگی، خونریزی) معاف دائم.
- بند ۳۰- دیورتیکولهای مری، معده، اثنی عشر و دیورتیکولوز عمل شده، عمل نشده معاف دائم.
- بند ۳۱- آشالازی (عمل شده و نشده) معاف دائم.
- بند ۳۲- بی اختیاری مدفوع مادرزادی و اکتسابی معاف دائم.
- بند ۳۳- پریتونیت‌های مزمن (از هر نوع و به هر علت که باعث اختلال در کار احشاء شده باشد اعم از چرکی، سلی، قارچی) معاف دائم.
- بند ۳۴- سل دستگاه گوارش معاف دائم.
- بند ۳۵- وجود اجسام خارجی داخل شکم:
الف) با عوارض معاف دائم.
ب) بدون عوارض خدمات غیررزمی.
- بند ۳۶- تمام فلاپهای پدیگوله عضلانی، آزاد:
الف) اگر نقص عضو یا اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد معاف دائم.
ب) سایر موارد بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۳۷- دیورتیکول مکل:
الف) با عارضه معاف دائم.
ب) بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۳۸- هیپاتومگالی شدید به هر علت معاف دائم.
- بند ۳۹- آبسه‌های چرکی و آمیبی کبد معاف دائم.
- بند ۴۰- خونریزیهای مکرر دستگاه گوارش با علت ناشناخته معاف دائم.
- بند ۴۱- بیماری کلیگر نجار نوع ۱ و ۲، کلستاز دوبین جانسون و روتور معاف دائم.
- بند ۴۲- بیماری ژیلبرت خدمات غیررزمی.
- بند ۴۳- ازوفازیتها:
الف) ازوفازیت شدید که منجر به اولسربارت شده یا دیسپلازی شدید (گزارش پاتولوژی) داده باشد معاف دائم.
ب) ازوفازیت در مراحل یک تا چهار معاف از رزم.

بند ۴۴- فیستول وریدی شریانی اندام فوقانی و تحتانی مادرزادی یا تروماتیک
الف) همراه با اختلاف عملکرد معاف دائم.
ب) بدون اختلال شدید معاف از رزم.

بیماریهای خون و انکولوژی - بدخیمی ها

- ماده ۳۸- مضمولان مبتلاء به بیماریهای خون با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء هستند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده می‌نمایند.
- بند ۱- کم خونی‌های مگالوپلاستیک معاف دائم.
- بند ۲- اختلالات ساختمانی ارثی گلبول قرمز (مانند میکرواسفروسیتوز ارثی، اولوسیتوزیز، الپیتوسیتوز) معاف دائم.
- بند ۳- کم خونی‌های مزمن اکتسابی به علت بیماریهای خوش خیم:
الف) در موارد هموگلوبین زیر ۱۰ معاف دائم.
ب) در موارد هموگلوبین مساوی و یا بیشتر از ۱۰ خدمات غیررزمی.
- بند ۴- پلی گلبولی اولیه (پلی سیتمی) و ترومبوسیتوز اولیه معاف دائم.
- بند ۵- اختلالات کمی و کیفی پلاکتها و فاکتورهای انعقادی (بیماریهای خونریزی دهنده و هایپرکواگولانت) معاف دائم.
- بند ۶- بدخیمی‌های خون و دستگاه لنفاوی بطور کلی معاف دائم.
- بند ۷- اختلالات خونی ارثی و اکتسابی با منشا ایمونولوژیک معاف دائم.
- بند ۸- اگرانولوسیتوز معاف دائم.
- بند ۹- بیماریهای هموگلوبینوپاتی ارثی با سطح هموگلوبین کمتر از ۱۰ معاف دائم.
- بند ۱۰- تالاسمی ماژور، تالاسمی اینترمدیت و سندرمهای سیکل سل معاف دائم.
- بند ۱۱- هیپراسپلنیزیم معاف دائم.
- بند ۱۲- بیماری فاویسم خدمات غیررزمی در نزدیکی مراکز درمانی.
- بند ۱۳- آپلازی مغز استخوان به هر علت معاف دائم.
- بند ۱۴- تومورهای بدخیم از هر نوع و در هر عضو که باشد ولو اینکه درمان شده باشد معاف دائم.
- بند ۱۵- تومورهای خوش خیم:
الف) چنانچه سبب اختلال مشهود در کار عضو یا بصورت عودکننده و یا با کراهت منظر همراه باشد معاف دائم.
ب) در غیر موارد فوق به مبحث مربوطه رجوع شود.

بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی

- ماده ۳۹: مضمولان مبتلاء به بیماریها دستگاه ادراری تناسلی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- انسداد ادراری به دلایل عضوی یا عفونی یا فونکسیونی:
الف) در صورتیکه برطرف کردن انسداد امکان پذیر باشد خدمات غیررزمی.
ب) در صورت عدم امکان برطرف کردن انسداد معاف دائم.
بند ۲- برگشت ادرار به حالها:
الف) اگر دو طرفی یا یک طرفه شدید باشد معاف دائم.
ب) یک طرفه و خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۳- بیماریهای عفونی مزمن (سلی، میکروبی، انگلی، قارچی) کلیه، لنجه، حالب، مثانه، بیضه‌ها، مجاری ادرار هر یک به تفکیک معاف دائم.
- بند ۴- سنگهای حالب، کلیه، پروستات، مثانه و سنگهای شاخ گوزنی و نفروکلسیوز:
الف) در صورتیکه انسداد ایجاد کرده باشد معاف دائم.
ب) در صورت عدم ایجاد انسداد معاف از رزم.
- بند ۵- سنگهای حالب، کلیه، مثانه عمل شده خدمات غیررزمی.
- بند ۶- تومورهای خوش خیم و بدخیم مجاری ادراری تناسلی معاف دائم.
- بند ۷- بیماریهای رتروپریتوان، فیبروز رتروپریتوان، تومورهای خوش خیم و بدخیم و کیست‌های رتروپریتوان معاف دائم.
- بند ۸- بیماریهای طبی کلیه: سندروم نفروتیک، گلومر و لونفریت مزمن، پیلونفریت مزمن، بیماریهای کلاژن کلیه، پروتئین اوری بیش از ۳۰۰ میلی‌گرم و هماتوری اسانسیل و نارسایی مزمن کلیه معاف دائم.
- بند ۹- گلومرولونفریت و پیلونفریت حاد ۶ ماه معاف موقت.
- بند ۱۰- هیدرونفروس و اتساع لگنچه معاف دائم.
- بند ۱۱- نفرکتومی یک طرفه، نفرکتومی پارسیل و بیلاپلاستی معاف دائم.
- بند ۱۲- کلیه نعل اسبی- کلیه اکتوپیک داخل لگن، اکتوپیک یک طرفه (یعنی هر دو کلیه در یک طرف قرار گرفته باشند) معاف دائم.
- بند ۱۳- پتوز کلیه:
الف) درجه ۲ خدمات غیررزمی.
ب) درجه ۳ معاف دائم.
- بند ۱۴- هیپوپلازی و آپلازی و آژنزی کلیه معاف دائم.
تبصره: هیپوپلازی یک طرفه و بدون علامت معاف از رزم.

- بند ۱۵- کلیه میان اسفنجی معاف دائم.
- بند ۱۶- فیستول سیستم اداری به دستگاه گوارش یا پوست معاف دائم.
- بند ۱۷- نکروز کورتکس کلیه:
الف) در صورتی که منجر به نارسایی یا کم کاری کلیه شده باشد معاف دائم.
ب) در سایر موارد خدمات غیررزمی.
- بند ۱۸- پیوند کلیه معاف دائم.
- بند ۱۹- بیماریهای عروقی کلیه مثل: آنوریسم شریان کلیوی، انفارکتوس کلیه، ترومبوز ورید کلیوی، فیستول شریانی وریدی، آنوریسم شریانی وریدی معاف دائم.
- بند ۲۰- دوبلیکاسیون حالب در صورتیکه بطور جداگانه تا مثانه ادامه داشته باشد معاف دائم.
- بند ۲۱- مگااورتر خدمات غیررزمی.
- بند ۲۲- هیدرواورتر معاف دائم.
- بند ۲۳- اورتروسل یک طرفی یا دو طرفه خدمات غیررزمی.
- بند ۲۴- مثانه نوروژنیک معاف دائم.
- بند ۲۵- کاهش ظرفیت مثانه به دلایل اعمال جراحی قبلی پاستیت و یا رادیوتراپی معاف دائم.
- بند ۲۶- سیستمکتومیوتال و پارسیل معاف دائم.
- بند ۲۷- تنگی کردن مثانه:
الف) بدون عارض خدمات غیررزمی.
ب) در صورتیکه عارضه داشته باشد بر حسب عارضه اظهار نظر شود.
- بند ۲۸- از بین رفتن قدرت انقباضی کردن مثانه که منجر به بی‌اختیاری ادرار شود معاف دائم.
- بند ۲۹- هیپوسپادیا تنه آلت و میان دو راه معاف دائم (هیپوسپادیا درجه یک مانع خدمتی ندارد)
- بند ۳۰- ایسپادیا معاف دائم.
- بند ۳۱- انواع فیستولهای مجرا به تنه آلت، رکتوم و پرینه و اسکروتوم معاف دائم.
- بند ۳۲- بیماری بیرونی:
الف) نوع شدید معاف دائم.
ب) نوع خفیف خدمات غیررزمی.
- بند ۳۳- دیورتیکول مجرا معاف دائم.
- بند ۳۴- تنگی شدید مجرا، انواع والوهای مجرای خلفی، تومورهای خوش خیم و بدخیم مجرا، اورتریت‌های مزمن غیرقابل درمان معاف دائم.

- بند ۳۵- بیماریهای مقاربتی اگر در ناحیه انتهایی مجرا و آلت دفرماسیون ایجاد کرده یا به فیروز و یا تنگی مجرا منجر شود معاف دائم.
- بند ۳۶- هیدروسل:
الف) نوع حجیم معاف دائم.
ب) سایر موارد خدمات غیررزمی.
- بند ۳۷- واریکوسل:
الف) درجه ۱ و ۲ خدمات غیررزمی.
ب) درجه ۳ معاف دائم.
- بند ۳۸- تورسیون حاد بیضه ۶ ماه معاف موقت.
- بند ۳۹- اکتوپپی و یا فقدان بیضه:
الف) دو طرفه معاف دائم.
ب) یک طرفه خدمات غیررزمی.
- بند ۴۰- آتروفی شدید بیضه:
الف) دو طرفه معاف دائم.
ب) یک طرفه خدمات غیررزمی.
- بند ۴۱- هماتوسل حاد ۶ ماه معاف موقت.
- بند ۴۲- شکستگی آلت خدمات غیررزمی.
- بند ۴۳- اپی‌دیدیمکتومی:
الف) دو طرفه معاف دائم.
ب) یک طرفه خدمات غیررزمی.
- بند ۴۴- فقدان آلت معاف دائم.
- بند ۴۵- ترمبوقلبیت وریدهای سطحی آلت ۶ ماه معاف موقت.
- بند ۴۶- دو جنسی معاف دائم.
- بند ۴۷- بی‌اختیاری ادراری و شب ادراری به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح معاف دائم.
- بند ۴۸- تغییر مسیر ادراری با عمل جراحی معاف دائم.
- بند ۴۹- هیدروسل طناب منوی، اپیدیدیمیت مزمن و کیست‌های طناب منوی خدمات غیررزمی.

بیماریهای فک و دهان و دندان

ماده ۴۰- مشمولان مبتلاء به بیماری فک و دهان دندان با توجه به نوع بیماری که به آن

- مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده می‌نمایند.
- بند ۱- ناهنجاریهای استخوانی فک و صورت که موجب اختلال در عمل جویدن یا تکلم باشد معاف دائم.
- بند ۲- آنگیلوز مفصل تامپورو ماندیبولریک یک طرفی و دو طرفی به شرط ثبوت بوسیله رادیوگرافی معاف دائم.
- بند ۳- تومورهای خوش خیم در صورتیکه از لحاظ حجم و موقعیت ایجاد اختلال در جویدن و یا در تکلم بنماید معاف دائم.
- بند ۴- کام شکاف دار همراه یا بدون لب شکری؛
الف) عمل نشده معاف دائم.
ب) عمل شده با عارضه تنفسی یا تغذیه‌ای و یا اختلال تکلم شدید معاف دائم.
ج) عمل شده بدون عارضه خدمات غیررزمی.
- بند ۵- استئومیلیتهای استخوانهای فک که بعد از درمان منجر به ناهنجاری مشهود استخوانهای فک و صورت شوند، معاف دائم.
- بند ۶- ناهنجاریهای زبان مانند آنکیلوگلووسی، آتروفی و هیپرتروفی زبان، شکاف برداشتن و یا دو قطعه شدن زبان که موجب اختلال در جویدن و تکلم و یا بلع شود معاف دائم.
- بند ۷- از بین بردن دندانها بطوریکه در مجموع در دهان کمتر از ۱۴ دندان وجود داشته باشد معاف دائم.
- بند ۸- کلیه تومورهای بدخیم فک و دهان معاف دائم

بیماریهای چشم و عوارض بینایی

- ماده ۴۱: مشمولان مبتلاء به بیماریهای چشم و عوارض بینایی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود:
- بند ۱- هیپرمتریپی با سایکلوپلژی کامل برای مشمولان عادی و دیپلم:
(هیپرمتریپی با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم، با علامت منفی منظور شود ولی محاسبه نگردد)
- الف) هیپرتروپی از ۲/۵ تا ۴ دیوپتر داخل هر یک از چشمها خدمات غیررزمی.
ب) مجموع دیوپتر هیپرمتریپی دو چشم از پنج تا هشت دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.
ج) هیپرمتریپی بیش از چهار دیوپتری یک چشم تا پنج دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.
د) هیپرتروپی بیش از پنج دیوپتری یک چشم معاف دائم.
ه) مجموع دیوپتر هیپرمتریپی هر دو چشم بیش از هشت دیوپتری معاف دائم.

بند ۲- هیپرمتری با سایکلوپلژی کامل در مشمولان بالاتر از دیپلم:
(هیپرمتری با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم، با علامت منفی منظور شود ولی محاسبه نگردد)

(الف) هیپرمتری از ۳ تا ۵ دیوپتر داخل هر یک از چشمها خدمات غیررزمی.

(ب) مجموع هیپرمتری دو چشم از شش تا ۱۰ دیوپتر داخل خدمات رزمی.

(ج) هیپرمتری بیش از دیوپتری یک چشم تا شش دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.

(د) هیپرمتری بیش از شش دیوپتری یک چشم معاف دائم.

(ه) مجموع دیوپتر هیپرمتری هر دو چشم بیش از ۱۰ دیوپتر معاف دائم.

بند ۳- میوپی با سایکلوپلژی در مشمولان عادی و دیپلم:

(میوپی با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم با علامت مثبت منظور شود ولی محاسبه نگردد)

(الف) میوپی از ۲/۵ تا ۴ دیوپتری داخل هر یک از چشمها خدمات غیررزمی.

(ب) مجموع دیوپتر میوپی از ۵ تا ۸ دیوپتر داخل هر دو چشم خدمات غیررزمی.

(ج) میوپی بیش از پنج دیوپتری یک چشم تا شش دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.

(د) میوپی بیش از شش دیوپتری یک چشم معاف دائم.

(ه) مجموع دیوپتر میوپی بیش از هشت دیوپتری هر دو چشم معاف دائم.

بند ۴- میوپی با سایکلوپلژی در مشمولان بالاتر از دیپلم:

(میوپی با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بوده با آستیگماتیسم با علامت مثبت منظور شود ولی محاسبه نگردد)

(الف) میوپی از ۳ تا ۵ دیوپتر داخل هر یک از چشمها خدمات غیررزمی.

(ب) مجموع دیوپتر میوپی بین ۶ تا ۱۰ دیوپتر داخل هر دو چشم خدمات غیررزمی.

(ج) میوپی بیش از ۶ دیوپتری یک چشم تا ۷ دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.

(د) میوپی بیش از ۷ دیوپتری یک چشم معاف دائم.

(ه) مجموع دیوپتر میوپی بیش از ۱۰ دیوپتری هر دو چشم معاف دائم.

بند ۵- آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط با سایکلوپلژی کامل در مشمولان عادی و دیپلم:

(در آستیگماتیسم ساده، یا مرکب یا مخلوط میزان آستیگماتیسم بایستی بیشتر از اسفرد باشد)

(الف) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از ۲/۵ تا ۴ دیوپتری داخل هر یک از چشمها خدمات غیررزمی.

(ب) مجموع دیوپتر آستیگمات ساده، مرکب یا مخلوط از ۵ تا ۸ دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.

(ج) آستیگماتیسم ساده یا مرکب بیش از ۵ دیوپتری تا ۶ دیوپتری یک چشم خدمات غیررزمی.

- (د) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از شش دیوپتری یک چشم معاف دائم.
- (ه) چنانچه آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم در مجموع بیش از هشت دیوپتر باشد معاف دائم.
- بند ۶- آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط با سیکلپلژی کامل در مشمولان بالاتر از دیپلم:
- (در آستیگماتیسم ساده یا مرکب میزان آستیگماتیسم بایستی بیشتر از اسفر باشد) الف) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از ۳ تا ۵ دیوپتری داخل هر یک از دو چشم خدمات غیررزمی.
- ب) مجموع دیوپتر آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم از ۶ تا ۱۰ دیوپتر داخل خدمات غیررزمی.
- ج) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از ۶ دیوپتری تا ۷ دیوپتر داخل یک چشم خدمات غیررزمی.
- د) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از هفت دیوپتری یک چشم معاف دائم.
- ه) مجموع دیوپتر آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم بیش از ۱۰ دیوپتر معاف دائم.
- بند ۷- فقدان یک چشم یا آنکه یک چشم عملاً و یا در اثر بیماریهای غیر قابل علاج فاقد بینایی (عدم درک نور) باشد معاف دائم.
- بند ۸- اورام ملتحمه فصلی شدید توام با عوارض قرنیه:
- الف) در مشمولان عادی معاف دائم.
- ب) در مشمولان دیپلم و بالاتر خدمات غیررزمی.
- بند ۹- عوارض تراخمی ملتحمه و پلک از قبیل سیمبلفaron کزروزیس، آنتروپیون و اکتروپیون:
- الف) در یک چشم خدمات غیررزمی.
- ب) در دو چشم معاف دائم.
- بند ۱۰- ناخنک پیشرفته که تا مرکز قرنیه پیشرفت نموده باشد و با چشم غیرمسلح دیده شود معاف دائم.
- بند ۱۱- لک مرکزی قرنیه:
- الف) در صورتیکه وسیع باشد و مرکز قرنیه را اشغال نموده باشد (لک وسیع در موضعی که بیش از ۳ میلیمتر مربع سطح قرنیه را پوشانیده باشد) معاف دائم.
- ب) در موارد خفیفتر خدمات غیررزمی.
- بند ۱۲- کراتیت‌های آنترستیسیل و دیستروفیهای قرنیه یک یا دو چشم معاف دائم.
- بند ۱۳- کلوبوم مادرزادی مردمک:
- الف) همراه با گرفتاری شبکیه (رتین) معاف دائم.
- ب) بدون گرفتاری شبکیه (رتین) خدمات غیررزمی.

- بند ۱۴- ایریدوسیکلیت‌های شدید و مزمن یک یا دو چشم که تولید چسبندگی‌های وسیع نموده باشد معاف دائم.
- بند ۱۵- اکلوزیون و سیکلوزیون کامل مردمک معاف دائم.
- بند ۱۶- ایریدکتومی یا ایریدودیالیز وسیع حاصل از حوادث یا اعمال جراحی. الف) در صورتیکه با کاهش دید و عوارض قرنیه و عدسی توام باشد معاف دائم. ب) در صورتیکه با کاهش دید و عوارض توام نباشد خدمات غیررزمی.
- بند ۱۷- کاتاراکت مادرزادی، ضربه‌ای، متابولیک و کاتاراکت عمل شده معاف دائم. تبصره: کدورت‌های عدسی که ایجاد اختلال دید در رتینوسکوپی نمی‌نماید خدمات غیررزمی.
- بند ۱۸- کدورت وسیع زجاجیه به هر علت معاف دائم.
- بند ۱۹- کوریوریتینیت مرکزی و یا منتشر مزمن یک یا دو چشم معاف دائم.
- بند ۲۰- رتینیت پیگمانترو رتینیت‌های غیرپیگمانتر به شرط اثبات توسط ERG (که در آن افت ولتاژ حداقل نصف میزان طبیعی باشد) معاف دائم.
- بند ۲۱- لوکسایون کامل یا ناقص عدسی یا لنتیکیونوس و یا فقدان عدسی یک چشم معاف دائم.
- بند ۲۲- انفصل شبکیه عمل شده و یا عمل نشده به هر علت معاف دائم.
- بند ۲۳- آمبولی شریان شاخه‌ای یا مرکزی و یا ترومبوز ورید شاخه‌ای یا مرکزی و یا هر نوع واسکولیت مزمن یک یا دو چشم معاف دائم.
- بند ۲۴- بیماری‌های ناحیه ماکولا و عصب باصره از قبیل آتروفی، هیپوپلازی، سوختگی، سوراخ ماکولا و یا خونریزی‌های ناحیه ماکولا و آتروفی عصب باصره معاف دائم.
- بند ۲۵- میکروفتالمی و بوفتالمی یک یا دو چشم معاف دائم.
- بند ۲۶- اگزوفتالمی‌های تومورال یا پولساتیویک یا دو چشم معاف دائم.
- بند ۲۷- فلج کامل یک یا چند عضله چشم در صورتیکه استقرار یافته و دائمی باشد معاف دائم.
- بند ۲۸- لاکوفتالمی‌های مربوط به فلج عضلات پلکی معاف دائم.
- بند ۲۹- افتادگی دائمی پلک (در هر یک از چشمها) در صورتیکه بیش از نصف مردمک چشم را پوشانیده باشد معاف دائم.
- بند ۳۰- استرابیسم آمبلیوپیک یک چشم و استرابیسم متناوب معاف دائم.
- بند ۳۱- نیستاگموس دائمی و مشهود معاف دائم.
- بند ۳۲- داگریوسیستیت مزمن و چرکی معاف دائم.
- بند ۳۳- گلوکوم مزمن و مطلق و گلوکوم حاد زاویه بسته با عارضه و گلوکوم‌های عمل

- شده یک چشم معاف دائم.
- بند ۳۴- اجسام خارجی داخل کره چشم معاف دائم.
- بند ۳۵- پیوند قرینه معاف دائم.
- بند ۳۶- کراتوکونوس با گزارش توپوگرافی بیمارستانهای نظامی و دانشگاهی معاف دائم.
- بند ۳۷- تومورهای خوش خیم به هر صورت خدمات غیر رزمی (در صورت ایجاد طبق بند مربوطه رفتار شود)
- بند ۳۸- تومور کاذب اوربیت در صورتیکه عود کننده و مقاوم به درمان باشد معاف دائم.
- بند ۳۹- آمبلیوپی یک چشم یا دو چشم خدمات غیر رزمی

بیماریهای گوش و حلق و بینی

- ماده ۴۲: مشمولان مبتلا به بیماریهای گوش و حلق و بینی با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلا می باشند از معافیت های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- کاهش شنوایی یکطرفه بطوری که معدل آن در فرکانس های چهارگانه (۵۱۲-۱۰۲۴-۲۰۴۸-۴۰۹۶) بیش از ۸۰ دسی بل باشد معاف دائم.
- بند ۲- کاهش شنوایی یکطرفه اگر در فرکانس های چهارگانه بین ۵۰ تا ۸۰ دسی بل باشد خدمات غیر رزمی.
- بند ۳- کاهش شنوایی هر دو گوش بطوری که معدل کاهش شنوایی در فرکانس های چهارگانه در یک گوش بالای ۲۵ دسی بل و در گوش دیگر بالای ۵۰ دسی بل باشد معاف دائم.
- بند ۴- کاهش شنوایی هر دو گوش در فرکانس های چهارگانه بین ۲۵ تا ۵۰ دسی بل خدمات غیر رزمی.
- بند ۵- کری ولالی معاف دائم.
- بند ۶- فقدان کامل مادرزادی یا اکتسابی لاله گوش یکطرفه یا دو طرفه معاف دائم.
- بند ۷- آترزی یا انسداد مجرای گوش خارجی در تمام طول مجرا یا قسمتی از آن معاف دائم.
- بند ۸- عفونت مزمن گوش میانی که سبب ایجاد پولیپ یا ضایعه در ناحیه شرابنل و یا استیثیت و کولستتاتوم نماید یکطرفه یا دوطرفه معاف دائم.
- بند ۹- عمل جراحی رادیکال ماستوئیدکتومی معاف دائم.
- بند ۱۰- عفونت مزمن گوش میانی با ترشح چرکی و پارگی پرده تمپان در صورتی که از نظر رادیولوژی تراکم استخوانی یا اسکروز ناشی از عکس العمل عفونت موجود باشد و یا همراه با کاهش شنوایی دوطرفه بیش از سی و پنج دسی بل در هر گوش باشد:

- الف) در موارد دوطرفه معاف دائم.
- ب) یکطرفه خدمات غیررزمی.
- بند ۱۱- عفونت مزمن گوش میانی با ترشح چرکی یک گوش که با تراکم استخوانی یا اسکروزناشی از عفونت باشد در صورتی که با پارگی پرده گوش سمت دیگر همراه باشد (حتی بدون وجود تراکم استخوانی) معاف دائم.
- بند ۱۲- فلج عصب صورتی در اثر التهابات قدیمی گوش باشکستگی استخوان روزه یا به علت عمل جراحی گوش معاف دائم.
- بند ۱۳- فلج کامل عصب صورتی مقاوم به درمان به هر علتی (علل ناشناخته، بلز سندروم رامس هانت و غیره) که حداقل شش ماه از شروع آن گذشته باشد معاف دائم.
- بند ۱۴- لایبرنتیت های چرکی (باکتریال) که همراه بانیهناکاموس واضح و علائم پاراکینیک ثابت شده در بیمارستانهای نیروهای مسلح باشد معاف دائم.
- بند ۱۵- بیماری و سندروم در صورتی که با آزمایشات پاراکینیک در بیمارستانهای نیروهای مسلح تایید شود معاف دائم.
- بند ۱۶- عوارض مادرزادی یا عفونی در بینی، کام، لب و حلق که تولید اختلالات شدید نفسی، صوتی، گوارشی نموده باشد و یا کراهت منظر ایجاد کرده باشد در صورتی که قابل درمان نباشد معاف دائم.
- بند ۱۷- شکستگی های قدیمی بینی همراه با اختلالات تنفسی شدید و یا تغییر شکل شدید ظاهری صورت که نیاز به عمل جراحی زیبایی داشته باشد معاف دائم.
- بند ۱۸- رینیت آتروفیک همراه با کروت متعفن (بیماری اوزن) معاف دائم.
- بند ۱۹- آنژیوفیروم نازوفارلگس معاف دائم.
- بند ۲۰- سینوزیت ها توام (پان سینوزیت) مزمن معاف دائم.
- بند ۲۱- پولیپوز بینی:
- الف) در صورتی که دوطرفه باشد معاف دائم.
- ب) در صورت یکطرفه خدمات غیررزمی
- بند ۲۲- تومورهای میکسد غده بنا گوش و یا تحت فکی عمل شده و یا عمل نشده (به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح) معاف دائم.
- بند ۲۳- لارنژیت های مزمن که تولید اختلالات شدید و دائمی صوتی یا تنفسی نماید معاف دائم.
- بند ۲۴- بیماریهای مادرزادی، عفونی، ضربه ای و یا تومورهای حنجره که تولید اختلالات شدید و دائمی نماید معاف دائم.

بند ۲۵- تومورهای گلوموس ژوگولر، آنژیومهای وسیع در نقاط مختلف گوش و حلق و بینی، حفره و فضای دهان، زبان، فکین، سینوسهای صورت و منضعات اعضای فوق معاف دائم.

بند ۲۶- فلج تارهای صوتی دو طرفه و یا یک طرفه با بیش از شش ماه سابقه معاف دائم.

بیماریهای قلب و عروق

ماده ۴۳- مشمولان مبتلاء به بیماریهای قلب و عروق با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء هستند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده می‌نمایند.

بند ۱- کلیه عوارض عضوی دریچه‌ای قلب عمل شده و عمل نشده به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی معاف دائم.

تبصره: پرولاپس دریچه‌ای که منجر به نارسائی نشده باشد خدمات غیررزمی.

بند ۲- وجود هر گونه بیماری مادرزادی قلب اعم از عمل شده و نشده معاف دائم.

تبصره: دکستروکاردی و سیتوس انورتوس اگر با آنومالیهای دیگر همراه نبوده و عارضه‌ای نداشته باشد منع خدمتی ندارد.

بند ۳- هر نوع بیماری عروق کرونر در هر درجه و حالتی که باشد معاف دائم.

بند ۴- نارسایی مزمن قلب معاف دائم.

بند ۵- هر نوع بیماری مزمن پریکارد-آندوکارد-میوکارد اعم از التهابی، تومورال، مادرزادی و اکتسابی معاف دائم.

بند ۶- بیماریهای مادرزادی و یا اکتسابی، تومورال و التهابی آئورت و سرخرگهای بزرگ، مانند کوارکتاسیون، آنوریسم‌ها، آنژیومها و اتساع سرخرگهای ریوی، کانال شریانی باز، تنگی شریان ریوی اصلی و فیستولهای شریانی وریدی در مورد عمل شده یا نشده معاف دائم.

بند ۷- ازدیاد فشار خون شریانی در صورتی که فشار خون باز سیستولیک از ۱۶۰ میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک از ۱۰۰ میلیمتر جیوه بالاتر باشد (مقصود از فشار خون باز آنست که لااقل بیمار ۷۲ ساعت در بیمارستان بستری و فشار خون در ساعات مختلف شب و روز ثبت گردد) معاف دائم.

تبصره: ازدیاد فشار خون شریانی در صورتیکه فشار خون باز سیستولیک بین ۱۶۰-۱۴۰ میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک بین ۱۰۰-۹۰ میلیمتر جیوه باشد خدمات غیررزمی.

بند ۸- ترومبوفلیت‌ها:

- الف) چنانچه عودکننده باشد معاف دائم.
- ب) در موارد محدود خدمات غیررزمی.
- بند ۹- واریس‌ها:
- الف) شدید و یا همواره با عوارض معاف دائم.
- ب) خفیف و متوسط خدمات غیررزمی.
- بند ۱۰- تومورهای عروق لنفاوی، لنف آدنوم و الفانتیازیس که لااقل یکی از اندامها را فرا گرفته باشد معاف دائم.
- بند ۱۱- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای فوق بطنی به شرطی که تعدادشان بیش از ۱۰ ضریب در دقیقه باشد (در صورت تداوم یا اثبات در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی) معاف دائم.
- بند ۱۲- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای بطنی که تعدادشان بیش از هفت عدد در دقیقه و چند کانونی، دو تا یا بیشتر پشت سرهم آمده باشد) بصورت R-on-T قرار گرفته باشد (معاف دائم.
- بند ۱۳- تاکی آریتمی‌های فوق بطنی که شامل تاکیکاردی دهلیزی (بیش از ۱۴۰ ضریب در دقیقه به شرطی که پس از سه ساعت استراحت بهبود نیابد)، فیبریلاسیون دهلیزی، تاکیکاردیهای نودال یا جانکشنال و تاکیکاردیهای بطنی در هر مورد معاف دائم.
- بند ۱۴- اختلال هدایت داخل دهلیزی، بلوک سینوس دهلیزی، وقفه سینوس دهلیزی و سندرم تاکیکاردی و برادیکاردی، سندرم(اس.اس.اس) برادیکاردی سینوزال کمتر از ۵۰ ضریب در دقیقه که با فعالیت تعداد ضریب به حد لازم افزایش نیابد (در مورد اخیر به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی) معاف دائم.
- بند ۱۵- اختلالات هدایتی دهلیزی بطنی مانند سندرم W.P.W و همچنین اختلالات هدایتی که منجر به استفاده از پیش دائم یا موقت شود معاف دائم.
- بند ۱۶- وجود یا سابقه بیماری تب روماتیسمی حاد (به شرط وجود کاردیت) معاف دائم

بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند

- ماده ۴۴: مشمولان مبتلاء به بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند با توجه به نوع بیماری که به آن مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- آرتریتهای عفونی حاد(استاف، بروسلوز، سالمونلا و سایر باکتریهای دیگر با تایید

میکروب شناسی)

الف) با تغییر شکل مفصلی و استخوانی معاف دائم.

ب) بدون تغییر شکل ۶ ماه معاف موقت.

ج) در صورتیکه در حین خدمت ایجاد شده باشد معاف دائم.

بند ۲- آرتریتهای عفونی مزمن معاف دائم.

بند ۳- آرتریتهای التهابی:

الف) آرتریتهای التهابی حاد: راکتیو، سندروم رایتر، تب روماتیسمی یکسال معاف موقت.

تبصره: در صورتیکه در حین خدمت بروز کرده باشد معاف دائم.

ب) آرتریتهای التهابی تحت حاد و مزمن: ارتريت روماتوئید، لوپوس اریتماتوز سیستمیک،

اسپوندیلیت انکلوزان،

آرتریتهای پسوزیاریسی، آرتریتهای التهابی روده، بیماری ویپل، آرتريت راکتیو، سندروم رایتر،

کلاژنوزها،

واسکولیتها، سارکوئیدوز اسپوندیلو آرتروپاتی سرونگاتیو معاف دائم.

ج) هیدر آرتروز مزمن و مشهود معاف دائم.

بند ۴- واسکولیتها:

الف) واسکولیتهاى نکروزان: بیماری پان کلاسیک، پان میکروسکوپیک، وگنر، تاکایاسو،

بیماری بهجت معاف دائم.

ب) واسکولیتهاى ازدیاد حساسیتی به همراه گرفتاری احشاء معاف دائم.

بند ۵- کلاژنوزها، اسکلو درمیها، پلی میوزیتها، درماتومیوزیت معاف دائم.

بند ۶- بیماریهای متابولیک استخوان:

الف) استئوپروز (طبق تعریف بر اساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده

استخوانی در مقایسه با حداکثر توده استخوانی

بیش از S.D 5/2 کاهش یافته باشد) معاف دائم.

ب) استئوپنی (طبق تعریف بر اساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده

استخوانی

در مقایسه با حداکثر توده استخوانی بیش از S.D 5/2-1 کاهش یافته باشد) خدمات

غیررزمی.

ج) استئومالاسی معاف دائم.

د) هیپیرپاراتیروئیدی معاف دائم.

بند ۷- بیماریهای کریستالی: نفرس، نفرس کاذب معاف دائم.

بند ۸- استئوآرتريت مفاصل بزرگ:

الف) در فرم شدید و ناتوان کننده معاف دائم.

ب) در فرم خفیف یکسال معاف موقت.

بند ۹- شانه منجمد، پارگی روتاتورکاف معاف دائم.

- بند ۱۰- الیگونورودیستروفی RSDS معاف دائم.
- بند ۱۱- آرتروپاتی نورولوژیک (مفصل شارکو) معاف دائم.
- بند ۱۲- شبه تومورهای مفاصل: سینوویت، ویلوندولر، استئوکندروماتوز در مفاصل بزرگ، همانژیوم معاف دائم.
- بند ۱۳- استئونکروز مفاصل معاف دائم.
- بند ۱۴- ستون فقرات
- الف) اسپوندیلولیسیت بروسلائی، استاف، سالمونلائی و سلی معاف دائم.
- ب) انواع هرنی دیسکال با علائم کلینیکی و رادیولوژی معاف دائم.
- بند ۱۵- بیماریهای بافت همبند نظیر استئوژنریس ایمپرنکتا- اهلردانلوس و هموسیتینوری معاف دائم

بیماریهای عفونی

- ماده ۴۵- مشمولان مبتلاء به بیماریهای عفونی با توجه به نوع بیماری که بدان مبتلاء می‌باشند از معافیت‌های مندرج در هر بند به شرح زیر استفاده خواهند نمود.
- بند ۱- بیماران مبتلاء به هپاتیت مزمن (بیش از ۶ ماه) معاف دائم.
- بند ۲- ناقلین HBSAg چنانچه HBSAg و HBVDNA و HBEAg سرم آنها مثبت باشد معاف دائم.
- بند ۳- کلیه بیماران مبتلاء به هپاتیت حاد ۶ ماه معاف موقت.
- بند ۴- بیماران مبتلاء به هپاتیت C با تائید آزمایشگاههای مورد تائید مراکز درمانی ن.م معاف دائم.
- بند ۵- سل:
- الف) سل ریه فعال معاف دائم.
- ب) ادنیت‌های سلی یک سال معاف موقت.
- ج) سل احشاء
- د) سل ریه بهبود یافته و ادنیت‌های سلی درمان شده خدمات غیررزمی.
- بند ۶- جذام به هر شکل و در هر مرحله معاف دائم.
- بند ۷- عوارض بیماریهای عفونی مداوم (مانند سیفلیس‌ها، مننژیت‌ها، استئومیلیتها و...) که اختلال غیرقابل برگشت ایجاد کرده باشد معاف دائم.
- بند ۸- بیماران مبتلاء به نقص ایمنی سلولی اکتسابی و حاملین ویروس HIV معاف دائم.

بیماریهائی که در آئین نامه پزشکی پیش بینی نشده اند
ماده ۴۶: کلیه بیماریهای ناتوان کننده که فرد مبتلاء به آن قادر به انجام خدمت اعم از
رزمی و غیررزمی نبوده و در این آئین نامه نیز پیش بینی نشده است به تشخیص شورای
پزشکی مدیریت وظیفه عمومی و یا شورای عالی پزشکی
نیروی مربوطه به شورای عالی پزشکی ناجا معرفی و طبق نظر شورای عالی پزشکی
ناجا به آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۴۷: این آئین نامه که در اجرای تبصره یک ماده ۳۹ قانون خدمت وظیفه عمومی در
۴۸ ماده و یک پیوست (۴۹ بندی) در سال ۱۳۸۰ در ستاد کل نیروهای مسلح بازنگری و
در تاریخ به تصویب وزیران بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کشور، دفاع و پشتیبانی
نیروهای مسلح

رسیده است و از تاریخ ابلاغ بعنوان جایگزین آئین نامه مصوب سال ۱۳۷۵ قابل اجرا است.
وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح وزیر کشور وزیر بهداشت، درمان و آموزش
پزشکی

دربابان علی شمخانی سیدعبدالواحد موسوی لاری سدکتر مسعود پزشکیان
پیوست در راستای اجرای ماده ۲۳ فصل دوم آئین نامه معاینه و معافیت مشمولین در
صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی بشرح
زیر باشد از نظر شورای پزشکی نیاز به مراقبت و نگهداری دارد.
کلیه بدخیمی‌های دستگام‌های بدن که موجب ناتوانی و از کارافتادگی فرد گردد و یا
پیشرفته و مقاوم به درمان باشد و به تایید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.

۱. تومورها و آدنوپاتیهای مزمن و غیر قابل درمان مدیاستن همراه با علائم فشاری
برمدیاستن.
۲. تبصره: در مورد سرطانهای قابل درمان و محدود که متاستاز نداده و عوارض نداشته
باشد
این قسمت مصداق ندارد.
جدام با تشخیص متخصص پوست و تأیید مراکز مبارزه با جدام در مرحله ایزوله شدن
بیمار و تا زمانی که خطر واگیر بیماری به دیگران وجود دارد و به همین نحو در انواعی از
بیماری که پیشرفته بوده و عوارض شدید پوستی یا عصبی در شخص مبتلاء ایجاد
کرده باشد.
۳. سیفلیس‌های عصبی یا قلبی عروقی شدید و یا سیفلیس‌های استخوانی که ایجاد
ضایعات انهدامی در استخوان یا مفاصل کرده باشد.
۴. مبتلایان به سل فعال که منجر به محدودیت و از کارافتادگی فرد گردد با تأیید مراکز
تخصصی مربوطه.
۵. آرتریتهای مزمن توام با تغییر شکل در استخوانها و جمود در مفاصل و ستون فقرات
بصورت پیشرفته که مانع انجام فعالیت‌های روزمره شده باشد.

۶. انواع نوروپاتی‌ها و میوپاتی‌های اولیه و ثانوی در مراحل پیشرفته که منجر به ناتوانی و اختلال در ایستادن و حرکت شده باشد.
۷. فلج اندام فوقانی یا تحتانی بدن (همی‌پلژی، پاراپلژی) که موجب ناتوانی در اعمال روزانه شخص شده باشد.
۸. پارکینسون در مراحل پیشرفته با علائم بالینی واضح و با تأیید متخصص بیماریهای اعصاب.
۹. مولتیپل اسکلروز در مرحله استقرار کامل.
۱۰. انواع صرع مقاوم به درمان.
۱۱. کلیه ضایعات عروقی مغزی که موجب ناتوانی فرد گردد.
۱۲. کلیه بیماریها، تروماها و اعمال جراحی روی ستون فقرات که منجر به اختلالات اسفنگتری و فقدان ارزش کاری یک اندام شده باشد.
۱۳. هر گونه اعمال جراحی روی مغز در صورتیکه منجر به عوارض عصبی یا روانی شدید بعد از عمل شده باشد.
۱۴. پسیکوزها و بیماریهای روانی مزمن با سابقه معتبر بستری‌های متعدد در بیمارستانهای روانی و یا تأیید متخصص بیماریهای روانی.
۱۵. نقص عقلانی و کندذهنی با کسب نظر از متخصص مربوطه و مراکز توانبخشی که ضریب
۱۶. هوشی به ۳۰٪ و کمتر نقصان یافته باشد (میزان کارایی شخص از نظر مراکز توانبخشی ۲۰٪ باشد)
در مورد قطع یا ازکارافتادگی اندام فوقانی یا تحتانی به شرح زیر رفتار شود.
۱۷. الف) قطع یک پا از زانو به بالا و یا اینکه عملاً یک پا کارائی خود را از دست داده باشد.
ب) قطع هر دو پا از مفصل متاتار سوفلانجیال (MP) به بالا.
ج) قطع یک دست از آرنج به بالا و یا اینکه یک دست عملاً کارائی خود را از دست داده باشد.
د) قطع هر دو دست از هر جا که باشد.
بیماریهای مزمن و انسداد شدید ریه همراه کاهش ظرفیت تنفسی ریه به میزان ۵۰٪ و بیشتر.
۱۸. تغییر شکل‌های شدید مادرزادی جدار قفسه صدری که موجب کاهش ظرفیت تنفسی به میزان ۱۵٪ و یا کمتر یا نارسائی قلب شده باشد.
۱۹. سابقه اعمال جراحی ریه و قفسه صدری (توراکوپلاستی، رزکسیون ریه) که منجر به کاهش ظرفیت تنفسی به میزان ۵۰٪ و یا کمتر شده باشد.
۲۰. هیپرتیروئیدی شدید همراه با عوارض قلبی، عصبی، چشمی و لاغری مفرط و هیپرتیروئیدی پیشرفته با ایجاد عوارض.
۲۱. دیابت شیرین مزمن مقاوم به درمان با عوارض چشمی، عصبی و کلیوی پیشرفته.
۲۲. آکرومگالی، ژیگانتیسم، کوشینگ، آدیسون در هر مورد به شرطی که پیشرفته بوده و عوارض جسمی یا روانی یا علائم بالینی واضح ایجاد کرده باشد به همراه سوابق معتبر پزشکی و با تأیید متخصص غدد مترشحه داخلی.
۲۳. چاقی مفرط به قسمی که وزن شخص ۸۰٪ و یا بالاتر از وزن مطلوب (= ۲+۱۰۰) - طول قد) و یا $BMI > 40$ باشد.

۲۴. بیماریهای مزمن کبدی همراه با عوارض مربوطه (آسیت و...)
۲۵. نارسائی مزمن کلیه با علائم واضح بالینی و پاراکلینیکی به تأیید متخصص نفرولوژی.
۲۶. بیماریهای التهابی مزمن روده (کرون، کولیت اولسرو) که پاسخ به درمان طبی نداده و دچار عوارض گوارشی شده باشد.
۲۷. هموفیلی‌های شدید که نیاز به مراقبت‌های ویژه دارند.
۲۸. کولستومی‌های دائمی.
۲۹. کلیه اعمال جراحی در سرتاسر دستگاه ادراری که منجر به تغییر مسیر اداری بشود و انواع پیوندها نظیر پیلوستومی، نفروستومی، اورتروستومی-جلدی، سیستوستومی.
۳۰. فیستولهای مثانه به رکتوم غیرقابل درمان.
۳۱. برداشتن کامل مثانه.
۳۲. برداشتن هر دو کلیه و یا یک کلیه به‌همراه اختلال عملکرد در کلیه مقابل.
۳۳. پیوند کلیه.
۳۴. فقدان هر دو چشم و یا آنکه هر دو چشم عملاً فاقد بینائی باشد.
تبصره: به هر علتی که دید یک چشم به میزان ۱۰۰٪ و دید چشم دیگر به میزان ۵۰٪ از بین رفته باشد و یا دید هر دو چشم در مجموع به اندازه ۵۰٪ دید یک چشم باشد این نوع مصداق دارد.
۳۵. کری کامل هر دو گوش که با سمعک نیز میزان کاهش شنوایی از ۶۰ دسی بل مجموعاً در هر دو گوش بیشتر باشد.
۳۶. کری و لالی توام با تأیید متخصص گوش، حلق و بینی.
۳۷. بیماریهای مادرزادی، اکتسابی، تومورال، یا التهابی (روماتیسمال) قلبی، آئورت و یا سرخرگهای بزرگ دیگر مانند کوآرکتاسیون، آنوریسم‌ها، و یا اتساع سرخرگهای ریوی، کانال آرتریل باز، تنگی شریان ریوی اصلی، فیستولهای شریانی و ریوی در صورت عارضه دار بودن.
۳۸. بیماری عروق کرونر(انفارکتوس میوکارد و آنژین صدری) که موجب درجاتی از نارسایی قلبی و از کارافتادگی فرد گردد با تشخیص مراکز تخصصی ن.م.
۳۹. نارسائی پیشرفته قلب با علائم بالینی واضح.
۴۰. اعمال پیوند عروق کرونر و تعویض دریچه‌های قلب و گذاشتن پین میکروهای دائمی که علیرغم انجام عمل درجاتی از نارسایی قلب وجود داشته باشد.
۴۱. انواع آریتمی‌ها و بلوکهای قلبی که موجب نارسایی قلبی شده و امکان انجام فعالیت روزمره را از شخص بگیرد.
۴۲. انواع کاردیومیوپاتی‌ها.
۴۳. فزایش اولیه یا ثانویه فشار خون شریان ریوی، توام با نارسایی قلبی به هر علت که باشد (منظور از نارسایی قلبی قرارگرفتن شخص در کلاسهای ۳و۴ تنگی نفس می‌باشد)
۴۴. اختلالات عروقی که منجر به فلجیت و پری‌فلجیت همراه با ورم شدید و مزمن اندام گردیده و آندارتیت مسدود کننده.
۴۵. لیه بیماریهای ناتوان کننده و شدید پوستی که به درمان مقاوم بوده و به تأیید متخصصین مربوطه رسیده باشد.

۴۶. اسکار و کلونید ناشی از سوختگی‌ها که موجب اختلال عملکرد اعضاء شده
ویا بیش از ۵۰٪ از سطح بدن را فرا گرفته باشد
۴۷. سندرم سوء جذب که موجب کاشکسی شدید فرد گردد و پاسخ به درمان
طبی نداده باشد.
۴۸. ضعف شدید جسمانی (کاشکسی) بععل مختلف و نواقص و معایبی که توان
جسمانی را به میزانی کاهش داده باشد که عملاً شخص مورد معاینه
بدون کمک دیگران در انجام حوایج و تکالیف و کارهای روزمره ناتوان شده و نیاز به
مراقبت شخص دیگری داشته باشد.